

**การศึกษาการบริหารและจัดการหลักสูตรสถาบันราชภัฏสาขาวิชาวิทยาศาสตร์
โปรแกรมวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม (ก่อสร้าง)
ระดับปริญญาตรี (หลังอนุปริญญา) หลักสูตรพุทธศักราช 2543
A Study of Administration and Management of Rajabhat Institute
Science Curriculum for Bachelor of Science Program
in Industrial Technology (Construction) B.E.2543**

สุรัตน์ แสงประทุม¹ สิทธิโชค สุนทรโอภาส² และ วิทยา ภาวิวัฒน์³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและคณาจารย์เกี่ยวกับสภาพการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรสถาบันราชภัฏ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ โปรแกรมวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม (ก่อสร้าง) ระดับปริญญาตรี (หลังอนุปริญญา) หลักสูตรพุทธศักราช 2543 และเปรียบเทียบสภาพการบริหารหลักสูตรและสภาพการจัดการเรียนการสอนที่ปฏิบัติจริงกับที่ควรปฏิบัติ โดยศึกษาความคิดเห็น จากผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏจำนวน 39 คน และคณาจารย์ผู้สอนโปรแกรมวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม (ก่อสร้าง) 52 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารหลักสูตร ด้านการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอาจารย์ และด้านการประกันคุณภาพการศึกษามีการปฏิบัติจริงในระดับมาก สำหรับระดับที่ควรปฏิบัติ พบว่าควรปฏิบัติในระดับมากที่สุด ด้านการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอาจารย์
2. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารหลักสูตร ในระดับที่ปฏิบัติจริงกับระดับที่ควรปฏิบัติ พบว่าในระดับที่ปฏิบัติจริงต่ำกว่าระดับที่ควรปฏิบัติในทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
3. สภาพการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียนมีการปฏิบัติจริงในระดับมาก สำหรับระดับที่ควรปฏิบัติ พบว่าควรปฏิบัติในระดับมากทุกด้าน
4. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนในระดับที่ปฏิบัติจริงกับระดับที่ควรปฏิบัติ พบว่าในระดับที่ปฏิบัติจริงต่ำกว่าระดับที่ควรปฏิบัติในทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ : การบริหารและจัดการหลักสูตร, สถาบันราชภัฏ, สาขาวิชาวิทยาศาสตร์โปรแกรมวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม (ก่อสร้าง) ระดับปริญญาตรี (หลังอนุปริญญา) หลักสูตรพุทธศักราช 2543

¹ อาจารย์, โปรแกรมวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม (ก่อสร้าง), คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์, วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรม, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์, คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

Abstract

This research aims to study the opinions of administrators and instructors concerning conditions of curriculum administration as well as learning and teaching management of Rajabhat Institute Science Curriculum for Bachelor of Science Program in Industrial Technology (Construction) B.E.2543. The research compares real-practice and expected conditions of curriculum administration as well as learning and teaching management. Two sets of questionnaires were employed to study the opinions of 39 administrators of Rajabhat Universities and 52 instructors of Industrial Technology (Construction) Program. The data were analyzed by SPSS Program to find percentage, mean, standard deviation, and t – test. The results were as follows:

1. For the real-practice conditions of curriculum administration, it was found that the aspects of preparation and development of instructors and quality assurance of education were at high level. For the expected conditions of curriculum administration, the results showed that the aspect of preparation and development of instructors was at the highest level.

2. The comparison between the real-practice and the expected conditions of curriculum administration showed that every aspect of real-practice conditions was lower than that of expected conditions of curriculum administration at the statistically significant level of 0.01.

3. According to the real-practice conditions of learning and teaching management, it was revealed that the aspects of management of learning and teaching activities and measurement and assessment of students were at high level, which was similar to the expected conditions of learning and teaching management.

4. The results of the comparison of the real-practice and the expected conditions of learning and teaching management reported that every aspect of real-practice conditions was lower than that of expected conditions of learning and teaching management at the statistically significant level of 0.01.

Keywords : administration and management of curriculum, Rajabhat Institute, Bachelor of Science Program in Industrial Technology (Construction) B.E.2543

1. บทนำ

การบริหารและการจัดการหลักสูตร เป็นขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร กล่าวคือ หลังจากได้ร่างหลักสูตรสำเร็จเรียบร้อยแล้ว ก็จะนำหลักสูตรไปใช้จัดการเรียนการสอนต่อไป [1] จากข้อมูลที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่าหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรหรือหน่วยงานที่จัดการเรียนในหลักสูตรต่างๆ ได้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรให้ดียิ่งขึ้นมาโดยตลอด แต่เมื่อนำหลักสูตรไปใช้ถ้ากระบวนการบริหารและการจัดการหลักสูตรไม่ดีพอหรือไม่เหมาะสม การจัดการเรียนการสอน ก็ไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรได้ ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า หลักสูตรจะพัฒนาขึ้นมาอย่างดีเลิศเพียงใดก็ตาม ถ้าผู้บริหารและจัดการหลักสูตรขาดความเข้าใจ และความพร้อมแล้ว การนำหลักสูตรไปสู่จุดหมายที่กำหนดไว้ ก็จะประสบความสำเร็จได้ยาก [2] จากเหตุผล

ที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยมีความเห็นว่า หลักสูตรโปรแกรมวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม (ก่อสร้าง) ระดับปริญญาตรี (หลังอนุปริญญา) หลักสูตรพุทธศักราช 2543 มีวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อสนองความต้องการที่แท้จริงของชุมชนโดยส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการทำหน้าที่ของบุคลากรในท้องถิ่น [3] ซึ่งมีแนวโน้มว่าจะมีจัดการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น ละผู้ที่สำเร็จการศึกษาการศึกษาในหลักสูตร ยังมีคุณภาพไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ส่วนหนึ่งมาจากการบริหารและการจัดการหลักสูตร ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา ความคิดเห็นของผู้บริหารและคณาจารย์เกี่ยวกับสภาพการบริหารหลักสูตรนี้ เพื่อนำผลของการวิจัยไปใช้ปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรดังกล่าว ให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและคณาจารย์

ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและคณาจารย์ เกี่ยวกับสภาพการบริหารหลักสูตรสถาบันราชภัฏสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ โปรแกรมวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม (ก่อสร้าง) ระดับปริญญาตรี (หลังอนุปริญญา) หลักสูตรพุทธศักราช 2543

2.2 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและคณาจารย์

เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและคณาจารย์ เกี่ยวกับสภาพการบริหารหลักสูตรสถาบันราชภัฏ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ โปรแกรมวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม (ก่อสร้าง) ระดับปริญญาตรี (หลังอนุปริญญา) หลักสูตรพุทธศักราช 2543 ที่ปฏิบัติจริงกับที่ควรปฏิบัติ

3. สมมติฐานของการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัยครั้งนี้ คือ สภาพการบริหารหลักสูตร ในด้านการวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้ การประชาสัมพันธ์หลักสูตร การจัดสภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่ การเตรียมความพร้อมและพัฒนาอาจารย์ การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร การสร้างเครือข่าย และการประกันคุณภาพการศึกษาที่ปฏิบัติจริงต่ำกว่าที่ควรปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสภาพการจัดการเรียนการสอนในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลผู้เรียน และการประกันคุณภาพการศึกษา ที่ปฏิบัติจริงต่ำกว่าที่ควรปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4. ระเบียบวิธีการวิจัย

4.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้บริหารและคณาจารย์ ผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งเปิดสอนหลักสูตรสถาบันราชภัฏ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ โปรแกรมวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม (ก่อสร้าง) ระดับปริญญาตรี (หลังอนุปริญญา) หลักสูตรพุทธศักราช 2543 ประกอบด้วยผู้บริหารจำนวน 39 คน และคณาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม (ก่อสร้าง) จำนวน 52 คน โดยผู้บริหารที่ทำหน้าที่สอนด้วย จะเก็บข้อมูลเฉพาะในตำแหน่งทางการบริหารเท่านั้น รวมประชากรทั้งหมด 91 คน

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ชุด ได้แก่ ผู้บริหารและคณาจารย์ โดยทั้ง 2 ชุดแบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามตรวจสอบรายการและเติมคำในช่องว่าง เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแบบประเมินค่า 5 ระดับ ของไลเคิร์ต (Likert) [4] เกี่ยวกับสภาพการบริหารหลักสูตรสำหรับผู้บริหารและสภาพการจัดการเรียนการสอนสำหรับคณาจารย์ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกเกี่ยวกับระดับที่ปฏิบัติจริง และส่วนที่สองเกี่ยวกับระดับที่ควรปฏิบัติ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ โดยเป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารหลักสูตรสำหรับผู้บริหาร และสภาพการจัดการเรียนการสอนสำหรับคณาจารย์ เป็นคำถามแบบปลายเปิด

4.3 การดำเนินการวิจัยและเก็บข้อมูล

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ผู้วิจัยทำการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยการสร้างแบบสอบถามจากกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เมื่อสร้างแบบสอบถามเสร็จนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารและจัดการหลักสูตรจำนวน 7 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง หาค่าความเที่ยงตรง (Validity) และให้คำแนะนำ แล้วนำมาแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข และนำไปทดลองใช้กับผู้บริหารและคณาจารย์ที่ไม่ใช่ประชากรจำนวนทั้งหมด 30 คน จากนั้นนำไปทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Alpha coefficient) ได้ผลการทดสอบดังต่อไปนี้ แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 และแบบสอบถามสำหรับคณาจารย์มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test ดังต่อไปนี้

4.4.1 จัดระดับสภาพการบริหารและจัดการหลักสูตร

ตามเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยของเบสท์ (Best, 1970) ดังนี้ [5]

- ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

4.4.2 เปรียบเทียบระดับที่ปฏิบัติจริง กับที่ควรปฏิบัติ

เปรียบเทียบระดับที่ปฏิบัติจริงกับที่ควรปฏิบัติ โดยการทดสอบสมมติฐานใช้ t-test ทั้งด้านการบริหารหลักสูตรและด้านการจัดการเรียนการสอน

5. ผลการวิจัย

5.1 สภาพการบริหารหลักสูตรระดับที่ปฏิบัติจริงและที่ควรปฏิบัติ

ตารางที่ 1 สภาพการบริหารหลักสูตรระดับที่ปฏิบัติจริง

สภาพการบริหารหลักสูตร	ระดับที่ปฏิบัติจริง		ระดับความคิดเห็น
	μ	σ	
1. ด้านการวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้	3.21	0.8293	ปานกลาง
2. ด้านการประชาสัมพันธ์หลักสูตร	3.12	0.9764	ปานกลาง
3. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่	3.48	0.7917	ปานกลาง
4. ด้านการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอาจารย์	3.71	0.6254	มาก
5. ด้านการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร	3.06	0.9975	ปานกลาง
6. ด้านการสร้างเครือข่าย	2.80	1.0030	ปานกลาง
7. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	3.59	0.7414	มาก
เฉลี่ย	3.28	0.8522	ปานกลาง

ตารางที่ 2 สภาพการบริหารหลักสูตรระดับที่ควรปฏิบัติ

สภาพการบริหารหลักสูตร	ระดับที่ควรปฏิบัติ		ระดับความคิดเห็น
	μ	σ	
1. ด้านการวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้	4.44	0.6275	มาก
2. ด้านการประชาสัมพันธ์หลักสูตร	4.42	0.8235	มาก
3. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่	4.41	0.5653	มาก
4. ด้านการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอาจารย์	4.55	0.5602	มากที่สุด
5. ด้านการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร	4.24	0.6644	มาก
6. ด้านการสร้างเครือข่าย	4.22	0.6889	มาก
7. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	4.43	0.5778	มาก
เฉลี่ย	4.39	0.6439	มาก

จากตารางที่ 1 สภาพการบริหารหลักสูตรระดับที่ปฏิบัติจริงโดยภาพรวมพบว่า ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.28 อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนในรายด้านพบว่า ด้านการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอาจารย์ และด้านการประกันคุณภาพการศึกษามีระดับที่ปฏิบัติจริง อยู่ในระดับมาก โดยมี

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 และ 3.59 ตามลำดับ ส่วนในด้านอื่นๆ มีระดับที่ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลาง

จากตารางที่ 2 สภาพการบริหารหลักสูตรระดับที่ควรปฏิบัติ โดยภาพรวมพบว่า ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 อยู่ในระดับมาก ส่วนในรายด้านพบว่า ด้านการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอาจารย์ มีระดับที่ควรปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 ส่วนในด้านอื่นๆ มีระดับที่ควรปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

5.2 เปรียบเทียบสภาพการบริหารหลักสูตรระดับที่ปฏิบัติจริงและที่ควรปฏิบัติ

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารหลักสูตรในระดับที่ปฏิบัติจริงกับระดับที่ควรปฏิบัติ

สภาพการบริหารหลักสูตร	ระดับที่ปฏิบัติจริง		ระดับที่ควรปฏิบัติ		t
	μ	σ	μ	σ	
1. ด้านการวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้	3.21	0.8293	4.44	0.6275	-18.482**
2. ด้านการประชาสัมพันธ์หลักสูตร	3.12	0.9764	4.42	0.8235	-16.596**
3. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่	3.48	0.7917	4.41	0.5653	-12.830**
4. ด้านการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอาจารย์	3.71	0.6264	4.55	0.5602	-15.050**
5. ด้านการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร	3.06	0.9975	4.24	0.6644	-13.918**
6. ด้านการสร้างเครือข่าย	2.80	1.0030	4.22	0.6889	-15.290**
7. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	3.59	0.7414	4.43	0.5778	-13.574**

** แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

จากตารางที่ 3 พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อสภาพการบริหารหลักสูตร ในระดับที่ปฏิบัติจริงต่ำกว่าระดับที่ควรปฏิบัติในทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย

5.3 สภาพการจัดการเรียนการสอนระดับที่ปฏิบัติจริงและที่ควรปฏิบัติ

ตารางที่ 4 สภาพการจัดการเรียนการสอนระดับที่ปฏิบัติจริง

สภาพการจัดการเรียนการสอน	ระดับที่ปฏิบัติจริง		ระดับความคิดเห็น
	μ	σ	
1. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.73	0.5240	มาก
2. ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน	3.16	0.6254	ปานกลาง
3. ด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียน	3.70	0.6401	มาก
4. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	3.18	0.9317	ปานกลาง
เฉลี่ย	3.44	0.6871	ปานกลาง

ตารางที่ 5 สภาพการจัดการเรียนการสอนระดับที่ควรปฏิบัติ

สภาพการจัดการเรียนการสอน	ระดับที่ควรปฏิบัติ		ระดับความคิดเห็น
	μ	σ	
1. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.39	0.5212	มาก
2. ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน	4.41	0.5829	มาก
3. ด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียน	4.45	0.5488	มาก
4. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	4.35	0.6687	มาก
เฉลี่ย	4.40	0.5804	มาก

จากตารางที่ 4 สภาพการจัดการเรียนการสอนระดับที่ปฏิบัติจริงโดยภาพรวมพบว่า ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.44 อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนในรายด้าน พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียน มีระดับที่ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73 และ 3.70 ตามลำดับ ส่วนในด้านอื่นๆ มีระดับที่ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลาง

จากตารางที่ 5 สภาพการจัดการเรียนการสอนระดับที่ควรปฏิบัติโดยภาพรวมพบว่า ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 อยู่ในระดับมาก ส่วนในรายด้าน มีระดับที่ควรปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน

จากตารางที่ 6 พบว่าความคิดเห็นของคณาจารย์ที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอน ในระดับที่ปฏิบัติจริงต่ำกว่าระดับที่ควรปฏิบัติในทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย

5.4 เปรียบเทียบสภาพการจัดการเรียนการสอนระดับที่ปฏิบัติจริงและที่ควรปฏิบัติ

ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบสภาพการจัดการเรียนการสอนใน ระดับที่ปฏิบัติจริงกับระดับที่ควรปฏิบัติ

สภาพการจัดการเรียนการสอน	ระดับที่ปฏิบัติจริง		ระดับที่ควรปฏิบัติ		t
	μ	σ	μ	σ	
1. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.73	0.5240	4.39	0.5212	-15.892**
2. ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน	3.16	0.6524	4.41	0.5829	-22.318**
3. ด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียน	3.70	0.6401	4.45	0.5488	-19.036**
4. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	3.18	0.9317	4.35	0.6687	-15.342**

** แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

6. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยมีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

6.1 ศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตร

โดยภาพรวมพบว่า ด้านการวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้ มีการปฏิบัติจริงในระดับปานกลาง และควรปฏิบัติในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากการวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้ เป็นขั้นตอนสำคัญอันดับแรกที่จะกำหนดแนวปฏิบัติในการบริหารและจัดการหลักสูตร ซึ่งผู้บริหารควรศึกษาเอกสารหลักสูตรให้ชัดเจน เพื่อที่จะนำมากำหนดแผนการใช้หลักสูตรให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ได้ตรงตามความต้องการของหลักสูตรตลอดจนเตรียมความพร้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการใช้หลักสูตร ด้านการประชาสัมพันธ์หลักสูตรพบว่าการปฏิบัติจริงในระดับปานกลางและควรปฏิบัติในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากการประชาสัมพันธ์หลักสูตร จะต้องกระทำอย่างต่อเนื่องและกำหนดกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน เพื่อให้สามารถประชาสัมพันธ์หลักสูตรได้อย่างทั่วถึงและตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ซึ่งจะทำให้ชุมชนภายนอกสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และแนวปฏิบัติของหลักสูตร ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่พบว่า มีการปฏิบัติจริงในระดับปานกลางและควรปฏิบัติในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารควรมีการสำรวจความต้องการของผู้ใช้ แล้วนำมาวางแผนและพัฒนา ตลอดจนประเมินผลความเพียงพอ และความเหมาะสมเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขปัญหา การใช้อาคารสถานที่ในระยะ

ยาว ซึ่งจะทำให้การจัดสภาพแวดล้อม และอาคารสถานที่เกิดประโยชน์สูงสุด [6] ด้านการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอาจารย์พบว่า ที่ปฏิบัติจริงในระดับมาก และควรปฏิบัติในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากคณาจารย์มีบทบาทที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้ผู้เรียน เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพราะเป็นผู้ปฏิบัติการสอนให้ความรู้แก่ผู้เรียนโดยตรง จึงนับได้ว่าคณาจารย์เป็นหัวใจสำคัญของการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ซึ่งเชื่อว่าเมื่อคณาจารย์ได้รับการพัฒนาส่งเสริมให้มีความรู้ความสามารถและศักยภาพเพิ่มขึ้น จะทำให้การเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรพบว่า มีการปฏิบัติจริงในระดับปานกลาง และควรปฏิบัติในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารควรจัดทำโครงการนิเทศและแจ้งให้คณาจารย์ทราบ จากนั้นดำเนินการตามโครงการ โดยมีผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ให้คำแนะนำในการดำเนินงาน และนำผลที่ได้จากการนิเทศมาปรับปรุงพัฒนาการจัดการศึกษา ด้านการสร้างเครือข่ายพบว่า มีการปฏิบัติจริงในระดับปานกลางและควรปฏิบัติในระดับมาก เนื่องจากในการดำเนินกิจกรรมร่วมกับสมาชิกเครือข่าย จำเป็นต้องเลือกกิจกรรมที่สมาชิกเครือข่ายมีความสนใจร่วมกันและจัดตารางเวลาให้สามารถทำกิจกรรมร่วมกันได้ ตลอดจนผู้บริหารต้องส่งเสริมและสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ ให้เพียงพอและเหมาะสม สำหรับในด้านการประกันคุณภาพการศึกษานั้นพบว่า มีระดับที่ปฏิบัติจริง และระดับที่ควรปฏิบัติอยู่ในระดับมากเนื่องจากในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวดที่ 6 ได้กล่าวถึงมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา โดยให้ถือว่า การประกันคุณภาพภายใน เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา [7] ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องเป็นผู้นำในการดำเนินการจัดทำ การประกันคุณภาพการศึกษาและอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้บุคลากรในสถานศึกษา เพื่อสนองเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

6.2 ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอน

โดยภาพรวม พบว่า ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีการปฏิบัติจริงและควรปฏิบัติในระดับมาก เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจัดเป็นภาระหน้าที่ โดยตรงของคณาจารย์ในการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน และเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดเพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ตลอดจนเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนพบว่า มีการปฏิบัติจริงในระดับปานกลางและควรปฏิบัติในระดับมาก เนื่องจากสื่อการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหามากขึ้น โดยเฉพาะสื่อที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตลอดเวลา [8] ดังนั้นผู้สอนจึงจำเป็นต้องปรับกระบวนการทัศน์ในการใช้สื่อการเรียนการสอนให้ทันสมัย สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา และเหมาะสมกับผู้เรียนและมีการประเมินผลการใช้สื่อ และนำมาปรับปรุงเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ด้านการวัดและประเมินผล

พบว่ามีการปฏิบัติจริงและควรปฏิบัติในระดับมาก เนื่องจากผู้เรียนนั้นเป็นกิจกรรมที่ต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจตรงตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขกระบวนการจัดกิจกรรมการ

เรียนการสอนต่อไป นอกจากนี้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ระบุว่าให้มีการประเมินผู้เรียน ควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอน ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา มีการปฏิบัติจริงในระดับปานกลาง และควรปฏิบัติในระดับมาก เนื่องจากการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการในการรักษาระดับมาตรฐานการศึกษาให้เป็นที่ยอมรับของสังคม [9] ซึ่งการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพจะต้องมีการวางแผนการดำเนินงานร่วมกันและปฏิบัติตามขั้นตอนที่ได้วางแผนไว้ ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของคณาจารย์ในโปรแกรมวิชา จึงจะสามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างลุล่วง

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

- การบริหารหลักสูตร ผู้บริหารระดับมหาวิทยาลัยราชภัฏ ต้องเปิดโอกาสให้บุคลากรและหน่วยงานทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการระดมความคิดและวางแผนการใช้หลักสูตร เพื่อนำมาเป็นนโยบายและแนวปฏิบัติงานที่จะสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และเนื้อหาของหลักสูตร ในด้านการจัดสภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่ ผู้บริหารควรจะมีมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบในการสำรวจสภาพ และความเพียงพอ ตลอดจนมีการประเมินผลการใช้อาคารสถานที่ แล้วนำผลที่ได้มาวางแผนเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ในการใช้อาคารเรียนให้ได้ผลดียิ่งขึ้นในอนาคต สำหรับการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอาจารย์ ผู้บริหารควรมีการวางแผนดำเนินงานประมาณ และสำรวจศักยภาพของคณาจารย์ที่มีอยู่ในปัจจุบันแล้ว จึงวางแผนสนับสนุนส่งเสริมให้คณาจารย์ได้พัฒนาศักยภาพของตนเองตามความสนใจและความถนัด ตลอดจนการพัฒนา ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้ทันสมัย และสามารถตอบสนองต่อการบริหารและจัดการหลักสูตรได้

- ผู้บริหารระดับคณะ ควรให้โปรแกรมวิชาจัดทำโครงการประชาสัมพันธ์หลักสูตรในทุกภาคการศึกษา เพื่อเป็นการกระตุ้นให้มีการดำเนินการประชาสัมพันธ์หลักสูตร อย่างต่อเนื่องและจริงจังในด้านการนิเทศ และติดตามผลการใช้หลักสูตรผู้บริหารควรจัดตั้งกลุ่มการนิเทศให้มีขนาดเล็ก และมีมอบหมายผู้รับผิดชอบประจำกลุ่มการนิเทศ ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศเป็นอย่างดี แล้วนำผลที่ได้จากการดำเนินงานมาสรุป เพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารและการจัดการเรียนการสอน และควรจัดอบรมให้ความรู้เพิ่มเติม เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแก่คณาจารย์ผู้สอนอย่างสม่ำเสมอ เช่น การวัดและประเมินผลผู้เรียน การจัดทำสื่อการเรียนการสอน เป็นต้น ในด้านการสร้างเครือข่ายการวิจัยร่วมกับสถานศึกษาอื่น ผู้บริหารควรสร้างแรงจูงใจและอำนวยความสะดวกให้กับคณาจารย์ในการติดต่อประสานงานกับสถานศึกษาอื่น เพื่อร่วมระดมสมองให้เกิดงานวิจัยที่ได้รับประโยชน์ร่วมกัน ตลอดจนให้การสนับสนุนส่งเสริมในเรื่องของทรัพยากรต่างๆ ที่จะใช้ในงานวิจัย

- ผู้บริหารระดับโปรแกรมวิชา ควรชี้แจงทำความเข้าใจ และชักนำให้คณาจารย์ในโปรแกรมวิชาร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาโปรแกรมวิชา โดยนำผลที่ได้จากการทำประกันคุณภาพการศึกษามาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้โปรแกรมวิชามีประสิทธิภาพสูงขึ้น

- การจัดการเรียนการสอนคณาจารย์ ควรจัดให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้เห็นถึงความก้าวหน้าของการใช้เครื่องมือเครื่องจักรและเทคโนโลยี ในด้านสื่อการเรียนการสอน อิเล็กทรอนิกส์ คณาจารย์ควรพัฒนาตนเองในเรื่องการจัดทำสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง คณาจารย์ควรตระหนักถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา และร่วมมือร่วมใจระดมความคิดในการจัดทำประกันคุณภาพการศึกษาของตนเองอย่างต่อเนื่อง และเป็นปัจจุบัน และนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาโปรแกรมวิชาในโอกาสต่อไป

7.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

จากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงกระบวนการบริหารและการจัดการหลักสูตรโปรแกรมวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม (ก่อสร้าง) แล้ว งานวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาเรื่องการแข่งขันผลหลักสูตร และการติดตามผลบัณฑิต โปรแกรมวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม (ก่อสร้าง) มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อให้ทราบว่าหลักสูตรจะมีการปรับปรุง และพัฒนาไปในทิศทางใด แล้วควรทำการวิจัยเพื่อสำรวจแนวความคิดทั้งของนักศึกษาและผู้ปกครองว่ามีทัศนคติต่อการบริหารและการจัดการหลักสูตรโปรแกรมวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม (ก่อสร้าง)

8. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์ช่วยเหลือจากผู้บริหารระดับมหาวิทยาลัย ผู้บริหารระดับคณะ ผู้บริหารระดับโปรแกรมวิชา และคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ จึงขอกราบขอบพระคุณไว้ในโอกาสนี้ด้วย

เอกสารอ้างอิง

- [1] สัตต์ อุทรานันท์. ทฤษฎีหลักสูตร, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2530.
- [2] สันต์ ธรรมบำรุง. หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร, กรุงเทพฯ : เกรียงศักดิ์การพิมพ์, 2527.
- [3] มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. คู่มือหลักสูตรสถาบันราชภัฏ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ โปรแกรมวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม (ก่อสร้าง) ระดับปริญญาตรี(หลังอนุปริญญา) หลักสูตรพุทธศักราช 2543.
- [4] วิทยา วิศาลาภรณ์. การวิจัยทางการศึกษา, กรุงเทพฯ : ต้นอ้อแกรมมี, 2540.
- [5] Best, John W. Research in Education, 4 th ed. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice Hall Inc, 1981.
- [6] บุญช่วย จินดาประพันธ์. การบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อม, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2536.
- [7] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542, กรุงเทพฯ : พรักหวานกราฟฟิค.
- [8] กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่องปฏิรูปการศึกษากับเทคโนโลยีสารสนเทศ : ความพร้อมของสถานศึกษา, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2546.
- [9] สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542, กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดี จำกัด, 2546.